

Staro

NATUUR EN
BUITENGEBIED

Quickscan natuur

Realisatie steigers en ligplaatsen Houthaven

Rapportnummer P-20250194
Staro Natuur en Buitengebied

www.starobv.nl

Quickscan natuur

Realisatie steigers en ligplaatsen Houthaven

Oktober 2025

Definitief

Volgnummer:	AI 2023-0142 263
Rapportnummer:	P-20250194
Opdrachtgever:	Gemeente Amsterdam Frans Kerkhoff
Uitgevoerd door:	Staro Natuur en Buitengebied Lodderdijk 38a 5421 XB Gemert tel. 0492-450161 www.starobv.nl
Veldonderzoek:	K. Couwenberg M. Dekker
Auteur:	F. Jonker
Collegiale toets:	M. Dekker

Onderzoek van Staro Natuur en Buitengebied voldoet aan de eisen die het bevoegd gezag stelt. Staro Natuur en Buitengebied is lid van het Netwerk Groene Bureaus. Het Netwerk werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte. Het Netwerk heeft een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk. Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd, conform de geldende wet- en regelgeving ten aanzien van flora en fauna. Desondanks zal nooit een 100% volledig beeld van de aanwezige flora en fauna gegeven kunnen worden. Natuur is dynamisch, situaties kunnen veranderen.

© Staro Natuur en Buitengebied, Gemert. Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitzonderingen door de wet gesteld, mag zonder schriftelijke toestemming van de rechthebbenden niets uit dit document worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, digitale reproductie of anderszins.

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Doel	4
1.3	Geldigheid onderzoek.....	5
1.4	Locatie projectgebied	5
1.5	Leeswijzer.....	7
2	Beschrijving projectgebied en voorgenomen ingreep.....	8
2.1	Omschrijving huidige situatie.....	8
2.2	Voorgenomen werkzaamheden	9
3	Werkwijze	10
3.1	Literatuuronderzoek.....	10
3.2	Veldbezoek	10
4	Gebiedsbescherming.....	12
4.1	Natura 2000-gebieden.....	12
4.2	Natuurnetwerk Nederland	13
4.3	Houtopstanden	14
4.4	Hoofdgroenstructuur gemeente Amsterdam	14
4.5	Ecologische structuur gemeente Amsterdam	15
4.6	Hoofdbomenstructuur	15
4.7	KRW Oppervlaktewaterlichamen	16
5	Beschermde soorten.....	19
5.1	Vaatplanten	19
5.2	Vogels.....	20
5.3	Vleermuizen.....	22
5.4	Marterachtigen.....	23
5.5	Overige zoogdieren	23
5.6	Vlinders.....	24
5.7	Libellen	25
5.8	Kevers en weekdieren.....	25
5.9	Amfibieën.....	26
5.10	Reptielen	27
5.11	Vissen.....	27
5.12	Rode Lijst-soorten	27
6	Risicosoorten	29
6.1	Aziatische duizendknopen.....	29
6.2	Dieren	30
7	Natuurinclusieve maatregelen	31
8	Conclusies en aanbevelingen	32
8.1	Beschermde gebieden.....	32
8.2	Beschermde soorten	32
8.3	Maatregelen.....	34
8.4	Risicosoorten	35
8.5	Kansen	35
	Bronnen.....	36

Bijlagen.....	37
Bijlage 1 Wet- en regelgeving	37

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Gemeente Amsterdam is voornemens om twee nieuwe steigers te bouwen in de Houthaven. De bouw van de Wiborgsteiger en de Narvasteiger. Tevens is de Gemeente Amsterdam voornemens om alle ligplaatsen voor woonschepen formeel/juridisch vanuit het omgevingsplan in te kunnen nemen in de Houthaven. Ten behoeve van de voorgenomen werkzaamheden en plannen is het noodzakelijk een quickscan natuur uit te voeren om inzicht te krijgen in de aanwezigheid van beschermde natuurwaarden en de mogelijke effecten van de voorgenomen werkzaamheden en plannen hierop.

1.2 Doel

Het doel van onderliggend onderzoek is, op basis van een globale inventarisatie, een beoordeling of de Omgevingswet wordt overtreden door uitvoering van voorgenomen werkzaamheden vanwege negatieve effecten die ontstaan op beschermde soorten, gebieden en houtopstanden. Indien mogelijk negatieve effecten ontstaan op beschermde soorten, gebieden en houtopstanden dienen nadere stappen genomen te worden, zoals mitigerende maatregelen, vervolgonderzoek en/of een vergunning verkrijgen.

Soortbescherming, gebiedsbescherming en beschermde houtopstanden vallen sinds 1 januari 2024 onder de Omgevingswet (OW).

Daarnaast is provinciale gebiedsbescherming vastgelegd in het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en geldt in de gemeente Amsterdam extra eigen (natuur)beleid. In bijlage 1 wordt deze wet- en regelgeving uitgebreid beschreven.

Het in deze rapportage beschreven onderzoek stelt de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten die zijn opgenomen in paragraaf 11.2.2, 11.2.3 en 11.2.4 van het Besluit Activiteiten Leefomgeving (Bal) onderdeel van de Omgevingswet vast en op welke wijze rekening gehouden dient te worden met de 'zorgplicht voor eenieder' en de 'specifieke zorgplicht' (zie kader). Tevens beoordelen we op welke wijze en in welke mate de voorgenomen werkzaamheden invloed kunnen hebben op het eventueel voorkomen van beschermde soorten. Op basis van de resultaten kan worden vastgesteld welke maatregelen getroffen dienen te worden en vervolgstappen genomen dienen te worden om te voorkomen dat de Omgevingswet ten aanzien van beschermde soorten wordt overtreden. Aanvullend zal worden bepaald of voorgenomen werkzaamheden effect hebben op de beschermde natuurwaarden van nabijgelegen natuurgebieden en houtopstanden.

Zorgplicht voor eenieder: Art. 1.6 van OW

Eenieder draagt voldoende zorg voor de fysieke leefomgeving.

Specifieke zorgplichten: Art. 11.6, 11.27 en 11.116 van Bal

Voor alle in het wild levende planten en dieren en hun leefgebieden/habitats, Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden, en houtopstanden kent de Omgevingswet een specifieke zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor het behoud van beschermde natuurwaarden.

1.3 Geldigheid onderzoek

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen, waarbij het basisbeginsel van goed onderzoek bestaat uit beschikbare data (NDFF) en literatuur (verspreidingsatlassen), het uitvoeren van een quickscan binnen invloedsfeer van de voorgenomen werkzaamheden. De resultaten verkregen uit onderliggende quickscan vormen geen volledige inventarisatie.

In de OW (Art. 7.197j) in Omgevingsregeling) wordt de volgende definitie gegeven voor de geldigheid van onderzoeken naar beschermde soorten: “Het natuurwaardenonderzoek bevat gegevens waarvan de jongste gegevens niet ouder zijn dan drie jaar, of korter als in de periode tussen het onderzoek en de aanvraag de locatie en het gebied rondom de locatie waarop de activiteit wordt verricht ingrijpend zijn gewijzigd.”.

Ook wordt het volgende genoemd over de deskundigheid: “Het natuurwaardenonderzoek wordt verricht door een persoon met aantoonbare specifieke ecologische kennis en ervaring, die ecologisch advies versterkt of werkzaamheden begeleidt op het gebied van situaties, habitats en soorten.”.

Dit rapport gaat in op de effecten van de voorgenomen werkzaamheden zoals beschreven in hoofdstuk 2.2. Wijzigingen of aanpassingen in de voorgenomen werkzaamheden kunnen leiden tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten en gebieden.

1.4 Locatie projectgebied

Het projectgebied betreft de Houthaven te Amsterdam-West. De ligging van het projectgebied in de ruimere omgeving is weergegeven in Figuur 1. De begrenzing van het projectgebied is weergegeven in Figuur 2.

Figuur 1. Ligging projectgebied (in oranje cirkel) (PDOK, 2025)

Figuur 2. Het projectgebied (oranje omlijnd). Bron achtergrond: PDOK 2025

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van het projectgebied en de voorgenomen werkzaamheden. In hoofdstuk 3 wordt de gebruikte onderzoeksmethode besproken. De mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten, gebieden en houtopstanden en de effecten van de voorgenomen werkzaamheden op aanwezige beschermde natuurwaarden worden beschreven in hoofdstuk 4 en 5. In de hoofdstukken 6 en 7 wordt respectievelijk ingegaan op risicosoorten en kansen in het projectgebied. In het laatste hoofdstuk zijn de conclusies, adviezen en vervolgstappen uiteengezet.

2 Beschrijving projectgebied en voorgenomen ingreep

2.1 Omschrijving huidige situatie

Het projectgebied ligt aan de Nieuwe Houthaven in de bebouwde kom van Amsterdam. Het projectgebied wordt begrensd door water, havens en kades. Het projectgebied heeft een oppervlakte van circa 0.18 km² oppervlaktemaat en bestaat uit kademuren, ligplaatsen voor boten, begroeide oevers en steigers. De kademuren bestaan voor het grootste deel uit recent aangelegde kades. Aan de Haparandadam in het projectgebied liggen nog een paar oude steigers met woonboten. Ten noorden van het projectgebied liggen een drietal pontons die dienen als broedbiotoop voor visdieven. De kademuren langs de Houthavenkade en Wiborgeiland zijn zodanig opgebouwd dat tussen de stenen ruimte aanwezig is voor muurplanten. Na de aanleg van deze kades zijn ook muurplanten aangeplant in de kademuur. Bij het Wiborgeiland moet een deel van het water nog ontgraven worden.

Zie voor een impressie van het projectgebied foto's 1 tot en met 6.

Foto 1. Rietbedekking en boot in projectgebied.

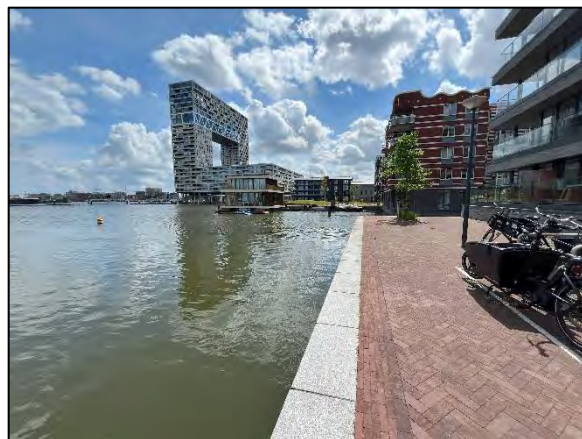

Foto 2. Kade in projectgebied.

Foto 3. Kade Wilborgeiland met een deel nog te ontgraven water.

Foto 4. Ruigte in projectgebied.

Foto 5. Speciaal ontworpen kade met groeimogelijkheden voor muurplanten (Wilborgeiland)

Foto 6. Houthavenkade met de speciaal ontworpen kademuur voor muurplanten

2.2 Voorgenomen werkzaamheden

De initiatiefnemer is voornemens om twee nieuwe steigers te bouwen. Tevens is de Gemeente Amsterdam voornemens om alle ligplaatsen voor woonschepen formeel/juridisch vanuit het omgevingsplan in te kunnen nemen in de Houthaven. De steigers aan de noordwestkade zullen worden vernieuwd. Een deel van het Revaleiland wordt nog ontgraven. De voorgenomen werkzaamheden en werkzaamheden zijn weergegeven in Figuur 3.

De beoogde werkzaamheden binnen dit projectgebied zijn gepland in 2026.

Figuur 3. Voorgenomen werkzaamheden Houthaven Amsterdam met aan de noordoostzijde van de bebouwing de nieuwe steigers. Tevens zijn op de afbeelding de locaties van de nieuwe ligplaatsen weergegeven (amsterdam.nl)

3 Werkwijze

Voor een quickscan wordt een literatuuronderzoek gedaan, en wordt een veldbezoek uitgevoerd. De bevindingen van het veldbezoek en het literatuuronderzoek zijn vervolgens gebundeld in deze rapportage.

3.1 Literatuuronderzoek

In het kader van deze quickscan heeft een literatuuronderzoek plaatsgevonden waarbij gekeken is naar gebiedsgerichte bescherming en mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het projectgebied.

Voor de gebiedsgerichte bescherming is gekeken naar de aanwezigheid van relevante natuurterreinen in de omgeving. De ligging van Natura 2000-gebieden (o.a. Habitat- en Vogelrichtlijngebieden) en het Natuurnetwerk Nederland in de nabijheid van het projectgebied zijn onderzocht. Ook is gekeken naar de locaties van de hoofdgroenstructuur en de ecologische structuur van Gemeente Amsterdam. Tevens wordt nagegaan of binnen het projectgebied bekende waarnemingen van Aziatische duizendknopen zijn en tenslotte wordt nagegaan of binnen het projectgebied oppervlaktewaterlichamen (OWL's) van de Kaderrichtlijn Water aanwezig zijn.

Voor het soortenonderzoek is gebruikgemaakt van gegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), de websites Vlinderstichting.nl, Waarneming.nl, EIS-nederland.nl, Zoogdiervereniging.nl, Verspreidingsatlas.nl, maps.amsterdam.nl ('Broedplaatsen van zwaluwen, mussen en spreeuwen' en 'Vleermuizen') en diverse verspreidingsatlassen. Door te kijken naar een combinatie van de natuurlijke verspreiding, de voorkeurs habitat, de bekende waarnemingen en de relevante dispersieafstanden van soorten wordt in beeld gebracht welke beschermde flora en fauna kunnen voorkomen in het projectgebied. Tevens wordt gekeken welke Amsterdamse beleidsoorten (ABS) voorkomen in het projectgebied en de directe omgeving.

3.2 Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn alle aanwezige habitats opgenomen binnen het projectgebied en de directe omgeving. De aanwezigheid van deze habitats vormt de basis voor de mogelijkheid tot het voorkomen van beschermde soorten. Naast de habitats zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen die duiden op het voorkomen van beschermde soorten. Dergelijke aanwijzingen zijn bijvoorbeeld het fysiek aantreffen van individuen van soorten en het aantreffen van holen, uitwerpselen, prooi-resten, pootafdrukken, vraatsporen en haren of veren. Deze waarnemingen zijn bij de beoordeling betrokken. De aanwezige habitats worden vergeleken met de habitateisen van beschermde plant- en diersoorten. Op basis van deze vergelijking, expert judgement en het literatuuronderzoek is beoordeeld welke van deze soorten in het projectgebied kunnen voorkomen. Ook is gekeken of binnen het projectgebied invasieve exoten voorkomen.

Het veldbezoek is uitgevoerd door K. Couwenberg en M. Dekker, werkzaam als veldmedewerkers ecologie bij Staro Natuur en Buitengebied, een ecologisch adviesbureau dat is aangesloten bij Netwerk Groene Bureaus. Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 26 Mei

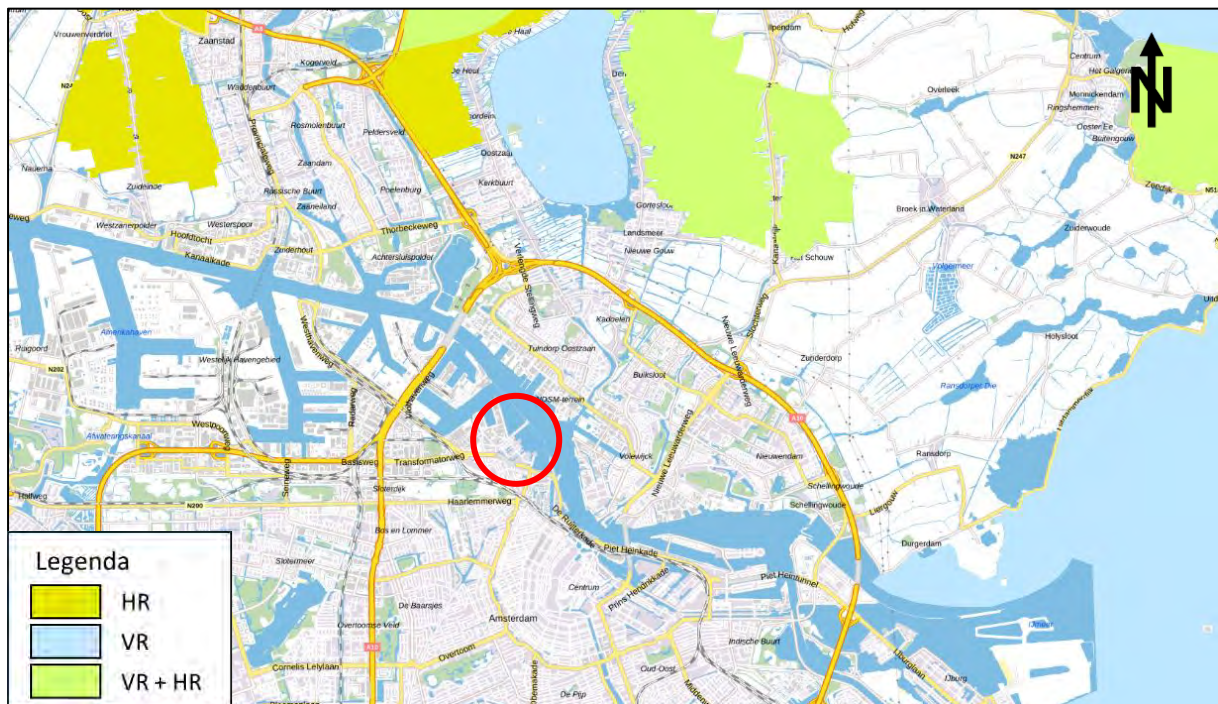
in de middag, onder de volgende weersomstandigheden: licht bewolkt, droog, windkracht 2 en circa 17 °C.

4 Gebiedsbescherming

Dit hoofdstuk beschrijft de ligging van het projectgebied ten opzichte van beschermde natuurgebieden en de effecten van de werkzaamheden op deze gebieden. Tevens wordt ingegaan op de gebieden die in gemeente Amsterdam worden beschermd, de hoofdgroenstructuur, de ecologische hoofdstructuur en de oppervlaktewaterlichamen van de Kaderrichtlijn Water.

4.1 Natura 2000-gebieden

Uit de kaarten van maps.amsterdam.nl blijkt dat het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied op circa 4,4 kilometer afstand ten noorden van het projectgebied ligt, zie Figuur 4. Dit betreft het Natura 2000-gebied IJperveld en Varkensland, Oostzanerveld & Twiske. Ten noordwesten van het projectgebied ligt het Natura 2000-gebied Polder Westzaan op circa 7,6 kilometer afstand. Ten oosten van het projectgebied ligt het Natura 2000-gebied Markermeer & IJmeer op circa 9,5 kilometer afstand. Ten westen van het projectgebied ligt het Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid op circa 16,7 kilometer afstand.

Figuur 4. Ligging projectgebied (in rode cirkel) ten opzichte van de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden (PDOK, 2025). De kleuren geven aan onder welke richtlijn de gebieden zijn beschermd; HR= Habitatrichtlijn, VR= Vogelrichtlijn

Effectbeoordeling

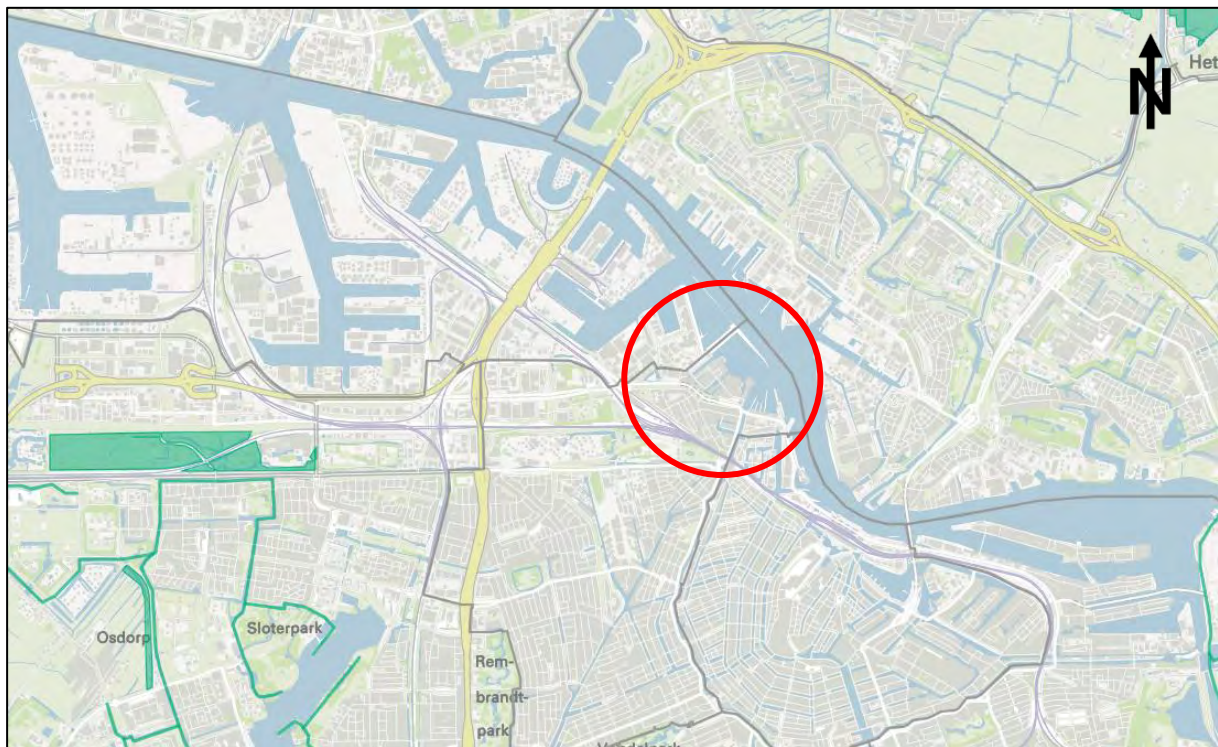
Doordat het projectgebied buiten een Natura 2000-gebied ligt, kunnen alleen effecten optreden als gevolg van externe werking. Gezien de relatief grote afstand tot Natura 2000-gebieden is het uit te sluiten dat negatieve effecten ontstaan op Natura 2000-gebieden als gevolg van effecten van verdroging, versnippering, optische en mechanische verstoring en verstoring door licht, geluid en trilling door de voorgenomen werkzaamheden.

Vanwege de afstand tot Natura 2000-gebieden en de aard van de werkzaamheden, kunnen negatieve effecten op Natura 2000-gebieden door stikstofuitstoot niet worden uitgesloten. In hoeverre uitvoering van de werkzaamheden negatieve effecten hebben op Natura 2000-gebieden kan worden berekend middels een AERIUS-berekening.

4.2 Natuurnetwerk Nederland

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden.

Uit de kaarten van maps.amsterdam.nl blijkt dat het projectgebied geen deel uitmaakt van het NNN. Het dichtstbijzijnde gebied wat deel uitmaakt van het NNN ligt op circa 260 meter ten Westen van het projectgebied. De ligging van het NNN in de omgeving van het projectgebied is weergegeven in Figuur 5.

Figuur 5. Ligging projectgebied (geel omlijnd) ten opzichte van het NNN (lichtgroene en donkergroene vlakken)
(Gemeente Amsterdam, 2025)

Effectbeoordeling

Het projectgebied behoort niet tot het NNN. Gezien de afstand tussen het projectgebied en het NNN en de aard van de voorgenomen werkzaamheden is het uit te sluiten dat de voorgenomen werkzaamheden een negatief effect hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN.

4.3 Houtopstanden

De Omgevingswet heeft tot doel om houtopstanden te beschermen (Art. 4.35). De Wet werkt vanuit het principe dat de oppervlakte houtopstanden in Nederland behouden moet blijven. Beschermde houtopstanden moeten aan beide voorwaarden voldoen:

- + de houtopstand ligt buiten de vastgestelde 'bebouwde kom houtopstanden';
- + de houtopstand vormt een zelfstandige eenheid van groter dan 1.000m² óf de houtopstand betreft een rijbeplanting van meer dan 20 bomen.

Indien bomen worden gekapt en de houtopstand voldoet aan deze voorwaarden dient een melding te worden ingediend bij het Omgevingsloket. Gedeputeerde Staten van de provincie is bevoegd gezag. Voor het kappen en vellen van een (een deel van een) houtopstand geldt een herplantplicht. Naast eisen vanuit de OW kan de provincie en de gemeente extra eisen stellen ten aanzien van de kap en herplant. Ook zijn er scenario's waardoor de meldplicht en herplantplicht niet aan de orde zijn, zie bijlage 1.

Het projectgebied ligt binnen de bebouwde kom, derhalve zijn beschermde houtopstanden in het projectgebied niet aan de orde.

4.4 Hoofdgroenstructuur gemeente Amsterdam

Uit de kaarten van maps.amsterdam.nl blijkt dat er verschillende hoofdgroenstructuren rondom het projectgebied liggen, zie Figuur 6. Het dichtstbijzijnde gebied dat deel uitmaakt van de hoofdgroenstructuur ligt op circa 260 meter afstand ten westen van het projectgebied. Dit betreft volkstuinpark Zonnehoek.

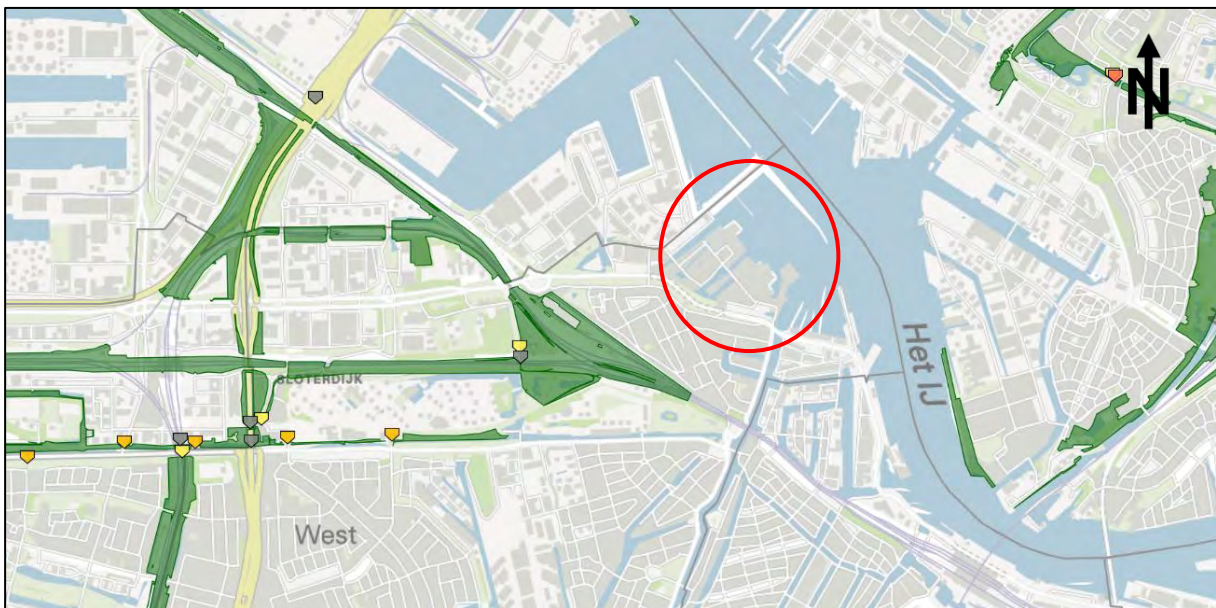
Figuur 6. Ligging projectgebied (in rode cirkel) ten opzichte van de Hoofdgroenstructuur (Gemeente Amsterdam, 2025)

Effectbeoordeling

Het projectgebied behoort niet tot de hoofdgroenstructuur van gemeente Amsterdam. Het is daarom uit te sluiten dat de voorgenomen werkzaamheden een negatief effect hebben op de op de hoofdgroenstructuur van gemeente Amsterdam.

4.5 Ecologische structuur gemeente Amsterdam

De ecologische structuur is bedoeld om de groene gebieden in Amsterdam met elkaar te verbinden. Plannen en projecten mogen niet leiden tot verzwakking van de ecologische structuur. Uit de kaarten van maps.amsterdam.nl blijkt dat het dichtstbijzijnde gebied dat deel uitmaakt van de ecologische structuur ligt op circa 450 meter afstand ten zuidwesten van het projectgebied, zie Figuur 7.

Figuur 7. Ligging projectgebied (in rode cirkel) ten opzichte van de Ecologische structuur (groene vlakken) (Gemeente Amsterdam, 2025)

Effectbeoordeling

Het projectgebied behoort niet tot de ecologische structuur van gemeente Amsterdam. Het is daarom uit te sluiten dat de werkzaamheden een negatief effect hebben op de ecologische structuur van gemeente Amsterdam. De werkzaamheden zorgen niet voor het ontstaan van knelpunten. Bij dit project zijn geen mogelijkheden om bestaande knelpunten op te heffen.

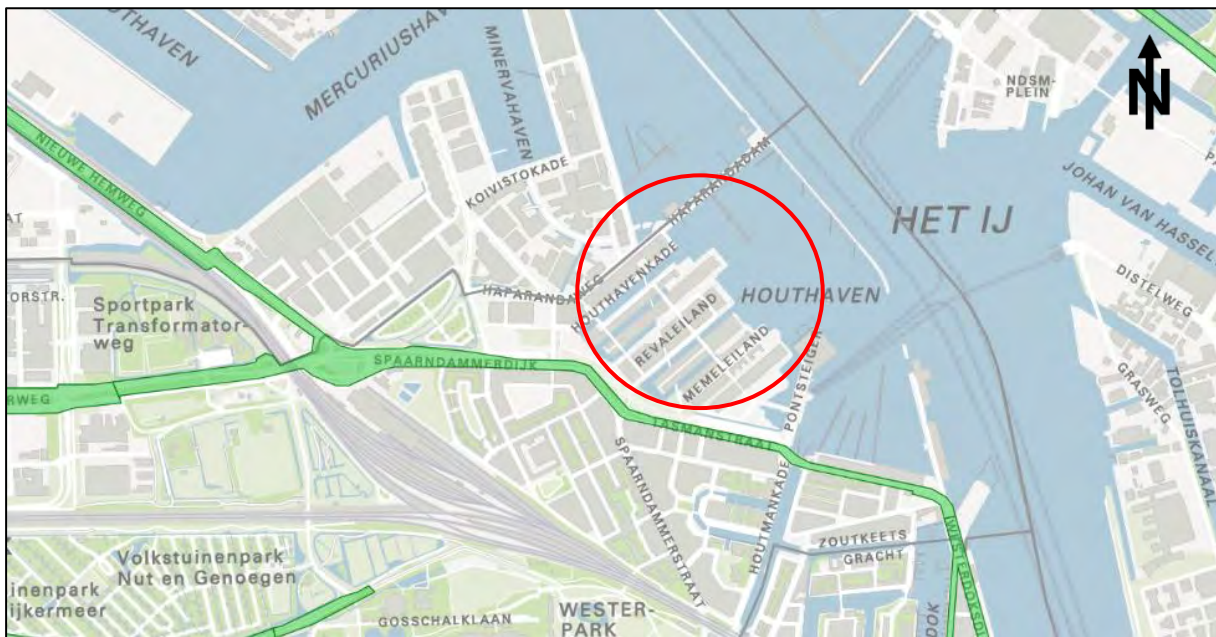
4.6 Hoofdbomenstructuur

Een beeldbepalende boombeplanting is een belangrijk onderdeel van de Amsterdamse openbare ruimte (Structuurvisie 2024, Gemeente Amsterdam). De continuïteit en samenhang in deze beplantingen maakt doorgaande routes en stedenbouwkundige lijnen herkenbaar en zorgt voor een aangename, groene omgeving.

Op de kaart 'Hoofdbomenstructuur' op maps.amsterdam staan de beeldbepalende boombeplantingen aangegeven waarvan de continuïteit op centraalstedelijk niveau belangrijk

is. Deze bomenlijnen staan langs de hoofdnetten, waterwegen, dijken of historische verkavelingspatronen. Ze volgen recreatieve fietsroutes en ecologische verbindingen. Daarnaast zijn bijzondere of monumentale bomen op markante locaties (bomenpleinen) aangegeven.

Voor de Hoofdbomenstructuur geldt een beleidsintentie voor herplant met een groeiplaatsverbetering. Uit de kaarten van maps.amsterdam.nl blijkt dat binnen het projectgebied geen bomen staan die onderdeel zijn van de Hoofdbomenstructuur (Figuur 8).

Figuur 8. Ligging projectgebied (in rode cirkel) ten opzichte van de Hoofdbomenstructuur (groene vlakken) (Gemeente Amsterdam, 2025)

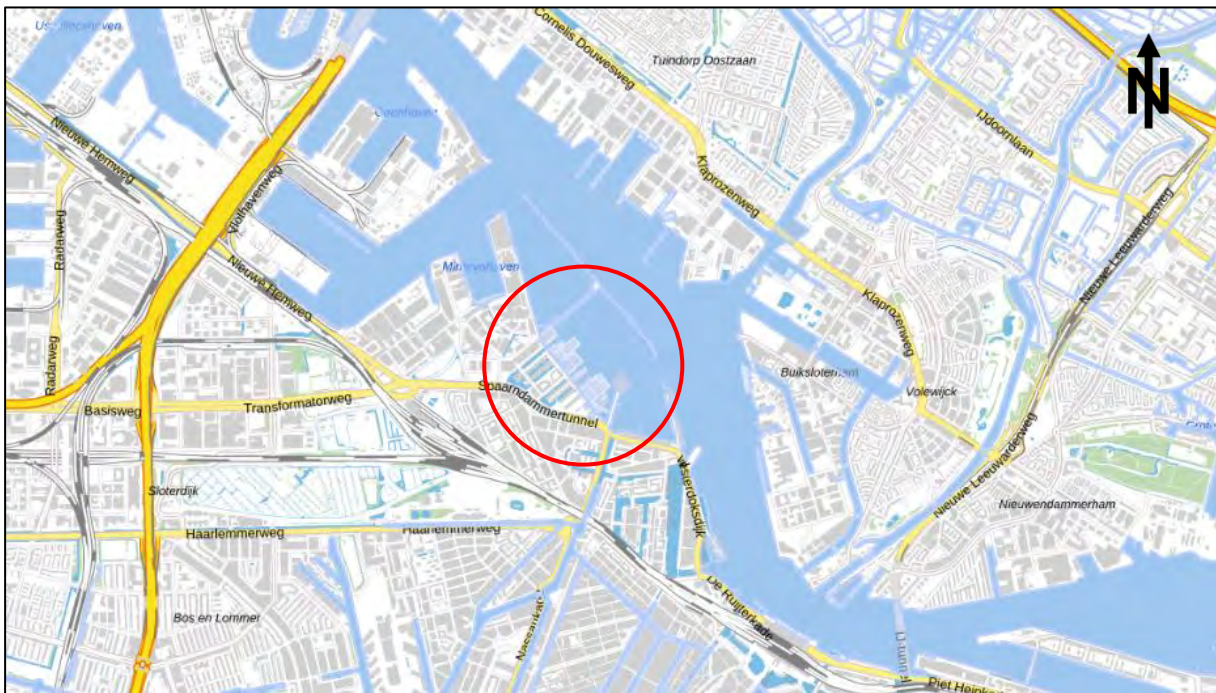
4.7 KRW Oppervlaktewaterlichamen

Alle Rijkswateren in Nederland zijn conform de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) aangewezen als oppervlaktewaterlichaam. De KRW is een Europese richtlijn over de kwaliteit van het oppervlaktewater en grondwater en is ook in de Nederlandse Waterwet opgenomen. Al het water in Nederland moet in 2027 een goed leefgebied vormen voor de planten en dieren die er thuishoren. En er moet redelijk eenvoudig drinkwater van te maken zijn. De KRW is ook in de Nederlandse Waterwet opgenomen.

Per waterlichaam zijn doelen voor een goede ecologische toestand en voor de chemische toestand van de oppervlaktewateren gedefinieerd. De KRW streeft een goed ecologisch en een goede chemische toestand voor alle oppervlaktewateren na.

Om aan de normen van de KRW te voldoen, moeten in Nederland nog veel maatregelen getroffen worden, zoals het herstellen van leefgebieden voor planten en dieren, blokkades voor vissen moeten worden verwijderd en het water moet weer schoon en gezond worden. De maatregelen bestaan onder andere uit het aanleggen van vistrappen, hermeanderen van beken en herstel van natuurlijke grondwaterstromen.

Het water waar het projectgebied onderdeel van uitmaakt, is aangewezen als KRW-oppervlaktewaterlichaam (Figuur 9). Het waterlichaam Noordzeekanaal heeft doelstelling O2b, estuarium met matig getijdeverschil met scheepvaart.

Figuur 9. Ligging projectgebied (in rode cirkel) ten opzichte van de KRW-oppervlaktewaterlichamen (blauwe vlakken) (PDOK, 2025)

Effectbeoordeling

Het project kan meerdere invloeden hebben op de kwaliteit van het oppervlaktewater en de ecologische toestand hiervan. Effecten kunnen zowel tijdens de werkzaamheden als door de geplande situatie voorkomen.

Tijdens de werkzaamheden zal het gebied tijdelijk verstoord worden. Voor het installeren van de nieuwe steigers zullen palen in de grond geslagen worden (heien). Tijdens dit heien kunnen nabije dieren verwond of gedood raken. Dit is door zowel de vibraties die in het water gemaakt worden als mechanische verstoring. Doordat heien veel drukgolven kan veroorzaken is het mogelijk dat zwemblazen of het gehoor van vissen aangetast worden. Mechanische verstoring kunnen waterdieren verder verwonden.

De nieuwe situatie kan meerdere effecten hebben op de ecologische situatie van het projectgebied. Mogelijke effecten komen met name voort uit de schaduwwerping van nieuwe steigers en ingenomen ligplaatsen. Door het wegnemen van licht kunnen waterplanten in deze gebieden niet groeien en wordt habitat voor sommige waterfauna ongeschikt gemaakt. Het aanleggen van steigers en het innemen van ligplaatsen kan, echter, ook habitat en schuilplaatsen bieden voor een aantal waterfauna soorten.

Mitigerende maatregelen

Het effect van heien kan verminderd worden door in plaats van palen de grond in te slaan, deze de grond in te trillen of te boren. Hierdoor ontstaan minder drukgolven en zal waterfauna

minder aangetast worden. Ook is het mogelijk om waterfauna tijdelijk van het projectgebied te excluderen door van het gebruik van bubbelschermen of vissenschermen.

Het effect van de werkzaamheden op de waterkwaliteit en de ecologische toestand van het projectgebied is moeilijk in te schatten. Hierbij, verschillen wetmatige regelingen en vergunningstrajecten per gebied. Hierdoor is er onvoldoende informatie om definitief advies te geven over de werkzaamheden en mogelijke vergunningen betreffende de KRW. Er wordt daarom aangeraden om de voorgenomen werkzaamheden met verantwoordelijke waterbeheerder te bespreken.

5 Beschermde soorten

Dit hoofdstuk beschrijft het mogelijk voorkomen van beschermde soorten in het projectgebied. Per soortgroep wordt beschreven welke soorten worden verwacht, wat de mogelijke effecten van de voorgenomen werkzaamheden zijn en of het nemen van mitigerende maatregelen nodig is.

5.1 Vaatplanten

Uit de gegevens van de NDFF (2025) blijkt dat binnen één kilometer afstand van het projectgebied geen beschermde plantensoorten (§11.2.4 Bal of §11.2.3 Bal) zijn waargenomen. Binnen één kilometer van het projectgebied zijn de volgende soorten waargenomen die vallen onder de Amsterdamse beleidsoorten: gele helmbloem, heemst, ijzerhard, rietorchis, steenbreekvaren en tongvaren.

- + Gele helmbloem: De plant staat vaak op of tegen oude muren, vooral als het om kademuren gaat van rivieren. Ze staat meestal redelijk in de schaduw en niet in de volle zon.
- + Heemst: een oeverplant die als meerjarige soort te vinden is tussen Riet en Strandkweek op brakke gronden in kustgebieden, waaronder de Estuaria in het zuidwesten van ons land en de voormalige Zuiderzee. Ook in ruige vegetaties, tegenwoordig binnendijs, langs de dijken in Noord-Holland, waar Riet, Harig wilgenroosje en Haagwinde weelderig groeien komt de soort nog in plukken groeiend voor.
- + IJzerhard: In Nederland en België is de soort beperkt tot gebieden waar kalk in de bodem zit zoals in Nederlands Zuid-Limburg en de aangrenzende gebieden in België. Ook langs de grote rivieren, op spoorwegterreinen, muren en andere plekken waar sprake is van een stikstofrijke, kalkrijke en stenige bodem.
- + Rietorchis: Het is een soort die je aantreft in natte graslanden op matig voedselrijke bodem, moerassen, in rietland en ook wel op opgespoten terreinen.
- + Steenbreekvaren: Deze soort komt voor in Zuid-Limburg en in stedelijke gebieden (oude muren en gebouwen). Ze ontbreekt in het Waddendistrict. Ze komt in gematigde streken over de hele wereld voor. Steenbreekvaren groeit meestal op beschaduwde muren. Of de plant ook in de volle zon kan voorkomen hangt af van de vochtomstandigheden.
- + Tongvaren: De varens staan vaak op vochtige plaatsen in de stad op muren langs beken, kanalen en grachten, maar je vindt de soort ook in bossen op wat vochtiger plekken en dan vaak in de buurt van rottend hout bijvoorbeeld van een omgevallen boom.

Foto 7 met tripmadam en tongvaren
en foto 8 met eikvaren.

Muurflora als gele helmbloem, steenbreekvaren en tongvaren (ABS) komt voor op meerdere kademuren in het projectgebied. Het projectgebied biedt tevens geschikte groeiplaatsen rond oevers voor heemst en rietorchis. Verder kan ijzerhard voorkomen op zowel oevers als elders in het gebied in ruderaal gebieden.

Effectbeoordeling

Mogelijk heeft de nieuwe situatie waarbij de ligplaatsen in gebruik genomen zijn en na afronding van de werkzaamheden, een nadelig effect op muurflora. Bijvoorbeeld wanneer een boot bij een nieuwe ligplaats schaduw werpt op de kade of deze mechanisch de planten vernietigt. Door de schaduwwerking wordt minder zaad gezet en worden de zaden minder goed verspreid (vogels komen bijvoorbeeld moeilijk bij de planten). Gele helmbloem, steenbreekvaren en tongvaren zullen negatief worden beïnvloed door de aanwezigheid van de nieuwe ligplaatsen.

De werkzaamheden hebben geen invloed op heemst, rietorchis of ijzerhard aangezien de werkzaamheden niet in geschikt habitat plaatsvinden. Het is echter wel mogelijk dat machinepaden of watertoetreedplaatsen gepland worden rond de oevers waar deze planten voorkomen. Dit zou ervoor zorgen dat planten worden beschadigd of vernietigd.

Mitigerende maatregelen

Gele helmbloem, steenbreekvaren en tongvaren zijn ABS soorten. Dit houdt in dat als het niet mogelijk is de soorten ter plaatse te behouden, de nieuwe situatie gelijkwaardige of verbeterde omstandigheden voor muurflora moet kennen.

Machines en boten dienen uitsluitend in het water te gaan bij plaatsen die hiervoor reeds gebouwd zijn. Als dit niet mogelijk is kunnen oevers gebruikt worden na controle door en overleg met een ecooloog.

IJzerhard valt alleen onder de Amsterdamse beleidsoorten als deze groeit op steenglooiingen of hellende vlakken. Hierdoor dienen steenglooiingen en hellende vlakken te worden vermeden. Als een oever tot de categorie steenglooiing of hellend vlak toe behoort dient deze ook te worden vermeden.

5.2 Vogels

Uit de gegevens van de NDFF (2025) blijkt dat de volgende vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest zijn waargenomen in de wijde omgeving van het projectgebied: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk en sperwer (alle §11.2.2 Bal).

Tijdens het veldbezoek zijn de volgende soorten vogels in het projectgebied waargenomen: fuut, visdief, pimpelmees, witte kwikstaart en zwaan. Ook is een nest aangetroffen van een meerkoet (Foto's 9 en 10).

Foto 9. Nest van meerkoet naast bootje

Foto 10. Meerkoet op nest

Voor boomvalk, buizerd, grote gele kwikstaart, havik, kerkuil, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk en sperwer waarvan het nest jaarrond is beschermd is, is in het projectgebied geen geschikte nestgelegenheid aanwezig. In het projectgebied zijn geen mogelijkheden voor horsten aanwezig, daarom ontbreken nesten voor boomvalk, buizerd, havik en sperwer. Ook gebouwen zoals stallen en grote bouwwerken ontbreken waardoor geen nestgelegenheid aanwezig is voor kerkuil en ransuil. Voor slechtvalk ontbreken hoge gebouwen of constructies. Verder ontbreken groepen hoge bomen die mogelijkheden bieden voor roekenkolonies. Voor grote gele kwikstaart ontbreekt geschikt habitat met stromend water en oevers.

Binnen het projectgebied ontbreekt het aan gebouwen, waardoor nestgelegenheden van gierzwaluw en huismus ontbreken. In de gebouwen grenzend aan het projectgebied zijn mogelijk geschikte nestgelegenheden voor gierzwaluw en huismus aanwezig.

Visdief is een trekvogel die broedt in kolonies. Vogels keren na hun tweede jaar ieder jaar terug naar dezelfde kolonie, broedgebieden zijn dus belangrijk om in stand te houden. Direct naast het projectgebied is één van deze kolonies te vinden op een hiervoor aangelegde vogelboulevard op pontons.

Algemeen voorkomende vogelsoorten kunnen ook aanwezig zijn in bomen en struiken in- en rondom het projectgebied. De bomen en struiken en het water in het projectgebied bieden geschikt nestgelegenheid voor vogelsoorten zonder jaarrond beschermd nest zoals meerkoet. Buiten het reeds genoemde meerkoetnest zijn geen nesten waargenomen, dit betekent echter niet dat er geen andere soorten in het gebied nestelen. Gedurende het broedseizoen zijn nesten strikt beschermd. Daarnaast biedt het projectgebied geschikt foerageergebied voor vogels met en zonder jaarrond beschermd nest.

Effectbeoordeling

Aangezien er geen gebouwen aanwezig zijn in het projectgebied zullen nesten van gierzwaluw en huismus geen negatieve effecten ervaren.

Bij de plaatsing van woonboten en de aanleg van de steigers kunnen nesten van watervogels verloren gaan op de locaties waar werkzaamheden plaats vinden in en langs de oever en

kades. Daarnaast kunnen mogelijk de visdieven op de pontons net buiten het projectgebied verstoord worden gedurende de uitvoering van de werkzaamheden.

Wel is het mogelijk dat een deel van hun foerageergebied verloren gaat. Nabij het projectgebied is hier echter genoeg van beschikbaar.

Mitigerende maatregelen

Voor algemeen voorkomende vogelsoorten dienen de werkzaamheden en de plaatsing van woonboten buiten het broedseizoen plaats te vinden of wanneer geen broedgeval aanwezig is. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met juli. Omgevingswet wordt voor het broedseizoen echter geen standaardperiode gehanteerd. Nesten en eieren zijn altijd beschermd.

Werkzaamheden in de buurt van de pontons dienen achterwege te blijven gedurende het broedseizoen. Voorafgaand aan de werkzaamheden dienen de pontons gecontroleerd te worden op de afwezigheid van broedgevallen en jonge vogels. In het kader van de

5.3 Vleermuizen

Uit de gegevens van de NDFF (2025) en de Zoogdiervereniging (2025) blijkt dat de soorten gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, meervleermuis en tweekleurige vleermuis (alle §11.2.3 Bal) voorkomen in de wijde omgeving van het projectgebied.

In-en rondom het projectgebied zijn geen geschikte daken, huizen of bomen aanwezig voor verblijfplaatsen van deze vleermuizen, deze zijn daardoor uit te sluiten. Het projectgebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Het water en de kades kunnen worden gebruikt als vliegroute. Het projectgebied fungeert echter niet als essentieel foerageergebied of vliegroute aangezien een aantal aangrenzende gebieden dezelfde mogelijkheden bieden.

Effectbeoordeling

Tijdens de werkzaamheden kan er foerageergebied van de vleermuizen verloren gaan door de aanwezigheid van obstakels in- en rondom het water. Ook kunnen de werkzaamheden vliegroutes beïnvloeden. Tevens kan verstoring van foeragerende en overvliegende vleermuizen binnen het projectgebied plaatsvinden door gebruik van (extra) kunstlicht bij uitvoering van de werkzaamheden. In de nieuwe situatie kan mogelijk een negatief effect optreden door de aanwezigheid van extra kunstlicht.

Mitigerende maatregelen

Het projectgebied maakt deel uit van foerageergebied en vliegroutes van vleermuizen. Dit is echter geen essentieel foerageergebied en zijn geen essentiële vliegroutes. De vleermuizen kunnen dus aangrenzende gebieden hiervoor gebruiken en zijn geen mitigerende maatregelen nodig.

Een negatief effect op foerageergebied en vliegroutes van vleermuizen tijdens en na de uitvoering van werkzaamheden door gebruik van extra kunstlicht dient te worden voorkomen. Door de werkzaamheden overdag uit te voeren zonder extra verlichting zal geen verstoring van vleermuizen door kunstlicht plaats kan vinden. Indien er 's avonds of in de schemering moet worden gewerkt, dan dient aangepaste verlichting te worden gebruikt met afgeschermd

armatuur en een lichtbron met lichtwarmte <2700K en golflengte >540 nm. In de nieuwe situatie bij de plaatsing van woonboten dient aanvullende verlichting ten opzichte van de huidige situatie worden vermeden.

5.4 Marterachtigen

Uit gegevens van Broekhuizen et al. (2016), Zoogdiervereniging (2025) en NDFF (2025) blijkt dat binnen één kilometer afstand van het projectgebied wezel is waargenomen (§11.2.4 Bal).

- + Wezel komt voor in open, droge natuur- en cultuurlandschap, bossen, duinen, wei- en akkerland. Echter overal waar woelmuizen ontbreken, ontbreekt ook de wezel. De soort verblijft in takkenbossen, houtstapels of andere hoopjes groenafval, steenhopen, uitgebokkelde muren of andere bouwwerken en allerhande natuurlijke hopen en holtes.

Het projectgebied biedt geen geschikt leefgebied voor de wezel. Naast de ruigte op de oever is in de directe omgeving geen geschikt habitat aanwezig, waardoor het leefgebied te klein is. Ook zijn er geen sporen gevonden die duiden op de aanwezigheid van wezel. Wezel valt hierdoor uit te sluiten.

5.5 Overige zoogdieren

Uit gegevens van Broekhuizen et al. (2016), Zoogdiervereniging (2025) en NDFF (2025) blijkt dat binnen één kilometer afstand van het projectgebied de volgende soorten zijn waargenomen: algemene spits-, woel- en ware muizensoorten, egel, grijze zeehond, haas, konijn, ree en vos (alle §11.2.4 Bal).

- + Algemene spits-, woel- en ware muizensoorten kunnen zich verschuilen tussen de vegetatie of hopen maken in de grond.
- + Egel komt voor in bijna alle landschappen, mits er voldoende beschutting en dekkingbiedende elementen aanwezig zijn.
- + Grijze zeehond komt voornamelijk in zeewater met rotskusten en bij zeekliffen voor. Ook worden ze waargenomen bij zandbanken, ijsplaten, riviermondingen en zandstranden en kiezelstranden.
- + Haas heeft een voorkeur voor kleinschalig bouw- en grasland, maar ook open velden, zoals weilanden en akkers.
- + Konijn komt voor in (half)open landschappen zoals tuinen, bosranden en perken.
- + Ree komt voornamelijk voor in bosachtige streken met open plekken om te foerageren, zoals akkers.
- + Vos komt voornamelijk voor in bos en parken, maar ook in landbouwgebieden, duinen of heide.

Algemene spits-, woel- en ware muizensoorten kunnen langs de kades, in oevers, en in zandige delen leven.

Voor haas, konijn, ree en vos komt in het projectgebied niet genoeg geschikt leefgebied voor. Er zijn niet genoeg grote natuurlijke elementen aanwezig voor deze soorten. Deze kunnen dus uitgesloten worden.

Grijze zeehond kan dit gebied gebruiken als niet-essentieel foerageergebied, maar het mist kenmerken als zandbanken en platen om tot belangrijk deel van het leefgebied gebruikt te behoren. Derhalve is het voorkomen van grijze zeehond binnen het projectgebied uitgesloten.

Egel kan mogelijk in de ruigere delen van het gebied voorkomen, waar bosjes, hoge kruiden, en bomen dekking bieden.

Effectbeoordeling

Algemene spits-, woel- en ware muizensoorten kunnen tijdens de werkzaamheden gedood of verwond raken doordat hun leefgebied wordt verstoord. Ook kunnen hun verblijfplaatsen ontoegankelijk gemaakt worden door machinepaden of opslagplaatsen.

Tijdens de werkzaamheden kan mogelijk tijdelijk een deel van het leefgebied van de egel onbruikbaar gemaakt worden

Mitigerende maatregelen

Voor algemene spits-, woel- en ware muizensoorten en egel geldt in provincie Noord-Holland een vrijstelling van de verbodsbepalingen van het Bal onderdeel van de Omgevingswet. Wel is er een meldingsplicht, de melding dient digitaal ingediend te worden bij ODNHN. Ook gelden de zorgplichten, zie kader in hoofdstuk 1. In het kader van de zorgplicht kan bij het verwijderen van de vegetatie één kant op worden gewerkt, zodat aanwezige dieren kunnen vluchten. In verband met de winterslaap van egel dienen dichte vegetaties en takkenhopen buiten de overwinteringsperiode te worden verwijderd.

5.6 Vlinders

Uit de gegevens van de NDFF (2025), de Vlinderstichting (2025) en Bos et al. (2006) blijkt dat binnen 2 kilometer afstand van het projectgebied iepenpage (§11.2.4 Bal) is waargenomen. Tevens komt binnen één kilometer de Amsterdamse beleidsoort bruin blauwtje voor.

- + Iepenpage is een zeldzame soort die op verschillende locaties in Nederland voorkomt bij iepen in bossen, bosranden, parken en grotere tuinen. De waardplanten van deze soort zijn diverse iepen zoals gladde iep, ruwe iep en sommige cultivars.
- + Bruin blauwtje is een vrij schaarse standvlinder die voorkomt in een afwisseling van begroeide terreinen (schrale, kruidenrijke, kalkgraslanden) en open, zandige grond. De waardplanten betreffen diverse soorten ooievaarsbek, met name kleine ooievaarsbek en gewone reigersbek.

Iepenpage leeft rondom iepen. Alhoewel er iepen aanwezig zijn rondom het projectgebied zijn er geen iepen in het projectgebied. Zolang de iepen rondom het projectgebied niet aangetast worden zal de iepenpage geen schade van de werkzaamheden ondervinden.

Bruin blauwtje is meermaals in het projectgebied waargenomen en het projectgebied biedt geschikt habitat voor deze vlinder.

Effectbeoordeling

Als gevolg van de werkzaamheden zal geen leefgebied van bruin blauwtje verloren gaan, wel kunnen individuen tijdens de werkzaamheden worden verwond of gedood. Hierdoor is het

belangrijk om machinepaden op bestaande paden te houden. Opslagplaatsen dienen hierbij zoveel mogelijk op onbegroeide gebieden te liggen. Aangezien geen habitat voor bruin blauwtje verloren gaat na de maatregelen zijn er geen verdere maatregelen voor bruin blauwtje nodig.

5.7 Libellen

Uit de gegevens van de NDFF (2025) de Vlinderstichting (2025) en Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie (2002) blijkt dat binnen 2 kilometer afstand van het projectgebied sierlijke witsnuitlibel (§11.2.3 Bal) is waargenomen.

- + Sierlijke witsnuitlibel is een zeer zeldzame libel die voorkomt in de buurt van schone, vegetatierijke vennen, plassen en dode rivierarmen. Er zit een populatie in de Weerribben. Echter in 2018 is de sierlijke witsnuitlibel op veel nieuwe plekken in Nederland gevonden.

Sierlijke witsnuitlibel leeft in stilstaand, onverstoord water, hierbij zit de soort als juveniel tussen ondergedoken waterplanten. Dit soort habitat is niet in het projectgebied aanwezig. De aanwezigheid van sierlijke witsnuitlibel binnen het projectgebied is uit te sluiten.

5.8 Kevers en weekdieren

Volgens de gegevens van de NDFF (2025) en EIS Nederland (2025) komen geen beschermde kevers en weekdieren voor in de omgeving van het projectgebied. Voor de beschermde kevers en weekdieren zijn weinig verspreidingsgegevens bekend, daarom wordt in deze paragraaf van alle beschermde kevers en weekdieren beoordeeld of ze in het projectgebied kunnen voorkomen.

- + Vliegend hert (§11.2.4 Bal) komt voor in (oude) eikenbossen.
- + De beschermde houtkevers; vermiljoenkever, heldenbok en juchtleerkever (alle §11.2.3 Bal) zijn afhankelijk van oude of holle vrijstaande bomen of (natte) gebieden met veel dood hout.
- + De beschermde waterkever gestreepte waterroofover (§11.2.3 Bal) is voor het voorkomen afhankelijk van sloten en kanalen met helder water, zeer spaarzame of afwezige drijvende en onderwatervegetatie en komt vooral voor in laagveengebieden. De brede geelgerande waterroofover (§11.2.3 Bal) komt in Nederland alleen voor in enkele vennen in Drenthe met helder water, blad op de bodem en de aanwezigheid van grote kokerjuffers.
- + De aquatische slakkensoort platte schijfhoren (§11.2.3 Bal) is afhankelijk van de aanwezigheid van heldere, schone wateren met waterplanten. Bataafse stroommossel (§11.2.3 Bal) is een soort die voorkomt in stromend water (rivieren of beken). Deze soort is al 50 jaar niet meer waargenomen in Nederland.

Er komen geen bossen of gebieden met dood hout voor in het projectgebied. Het projectgebied omvat, hierbij, alleen brakke en niet-schone wateren. De bovengenoemde soorten zijn derhalve uitgesloten.

5.9 Amfibieën

Uit de gegevens van RAVON (2025), de NDFF (2025) en Creemers & Van Delft (2009) blijkt dat binnen één kilometer afstand van het projectgebied rugstreeppad (§11.2.3 Bal), bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander (alle §11.2.4 Bal) zijn waargenomen.

Bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander zijn algemene en niet-kritische soorten, ze hebben geen uitgesproken voorkeur voor specifiek land-, overwinterings- of voortplantingshabitat en kunnen in een grote variatie aan leefgebieden voorkomen waaronder dorpen en steden.

- + Rugstreeppad overwintert op het land in muizenholletjes, onder tegels, pellets en rommel, ook ingegraven in zand. Het is een pionierssoort van hoog dynamische gebieden en komt onder andere voor in duinen en ruderaal terreinen op zonnige plekken met weinig vegetatie. Rugstreeppad overwintert 60 tot 180 cm diep.

Binnen het projectgebied ontbreekt geschikt voortplantingshabitat voor algemene niet-kritische soorten amfibieën en rugstreeppad. De watergangen binnen het projectgebied bestaan uit brakke stromende wateren zonder watervegetatie. De oevers binnen het projectgebied bieden geschikt land- en overwinteringshabitat voor algemene niet-kritische soorten amfibieën, individuen kunnen zich verschuilen tussen de dekkingbiedende vegetatie. Het projectgebied biedt tevens geschikt habitat voor rugstreeppad, bestaande uit open, zandig, ruderaal terrein.

Effectbeoordeling

Bij het verwijderen van dekkingbiedende vegetatie en takken(hopen) van de bodem kan mogelijk het land- en overwinteringshabitat van bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander en alpenwatersalamander worden vernietigd en individuen worden verwond of gedood.

Rugstreeppad vindt geschikt habitat in het open zand dat nog moet worden afgegraven (Wiborgeiland). Deze werkzaamheden vallen buiten de scope van de toetsing van werkzaamheden in onderliggende quickscan natuur. Voor uitvoering van de werkzaamheden voor de aanleg van steigers en de plaatsing van woonboten ondervindt rugstreeppad geen negatieve effecten.

Tijdens de werkzaamheden kunnen daarnaast de juiste omstandigheden ontstaan voor rugstreeppad om het gebied te koloniseren. Door te voorkomen dat het juiste habitat ontstaat (tijdelijke poelen, plassen en zanddepots), worden negatieve effecten op rugstreeppad en knelpunten met de Omgevingswet voorkomen.

Mitigerende maatregelen

Voor bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander geldt bij ruimtelijke ingrepen in provincie Noord-Holland een vrijstelling van de verbodsbepalingen van het Bal onderdeel van de Omgevingswet. Wel gelden de zorgplichten, zie kader in hoofdstuk 1. Daarnaast is er een meldingsplicht, de melding dient digitaal ingediend te worden bij ODNHN. In het kader van de zorgplicht dient het verwijderen van vegetatie, struweel en takken (indien nodig) waar amfibieën voorkomen, plaats te vinden in de periode buiten de overwinteringsperiode van deze soorten. De overwinteringsperiode duurt van 1 november – 15 maart. Bij het verwijderen

van de vegetatie, struweel en takken dient in één richting gewerkt te worden, zodat individuen kunnen vluchten.

Voor rugstreeppad geldt deze vrijstelling niet en dienen maatregelen te worden genomen om het ontstaan van geschikt habitat te voorkomen. Dit kan gedaan worden door zandhopen af te dekken en geen ondiepe waterplassen in het terrein te laten liggen.

Bij de uitvoering van de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van rugstreeppad in de omgeving. Rugstreeppad kan nieuwe, geschikte gebieden (binnen vier kilometer afstand) gemakkelijk koloniseren. Losliggende zandhopen en ondiepe plassen in het terrein bieden een geschikt leefgebied voor rugstreeppadden. Door zandhopen af te dekken en geen ondiepe waterplassen in het terrein te laten liggen, kan worden voorkomen dat rugstreeppad zich in het projectgebied vestigt tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. Het verstoren van rugstreeppad en het vernietigen van het leefgebied is een overtreding van de Omgevingswet.

5.10 Reptielen

Uit gegevens van RAVON (2025), de NDFF (2025) en Creemers & Van Delft (2009) blijkt dat binnen 2 kilometer afstand van het projectgebied geen beschermde reptielen zijn waargenomen.

In het projectgebied ontbreekt aan geschikt habitat van ringslang dat bestaat uit veel ruimtelijke variatie met bladhopen en struweel. Naast waterrijke gebieden komt de soort ook voor in bos en heide. Voor de ei-afzet is de ringslang afhankelijk van warme, vochtige plekken zoals bladhopen. De aanwezigheid van beschermde reptielen in het projectgebied is uitgesloten.

5.11 Vissen

Uit de gegevens van Kranenbarg et al. (2022), RAVON (2025) en de NDFF (2025) blijkt dat in de omgeving van het projectgebied geen beschermde vissoorten zijn waargenomen.

Binnen het projectgebied is geen geschikt habitat aanwezig voor beschermde vissoorten. Wel zullen algemene vissoorten gebruik maken van het water rondom de steigers voor hun leefgebied. Met de werkzaamheden zullen vissen verstoord raken en tijdelijk het gebied ongeschikt zijn.

Als de steigerpalen worden geheid, zal dat onderwater veel geluidsoverlast opleveren. Zwemblazen van vissen zijn gevoelig voor drukpulsen onderwater, die kunnen daardoor knappen. Bij aanvang van de werkzaamheden is het daarom noodzakelijk het onderwatergeluid langzaam op te voeren, waardoor de vissen kunnen weg zwemmen buiten de invloedsfeer van de werkzaamheden. In de directe omgeving is genoeg alternatief habitat beschikbaar, ook zullen steigers terug gebouwd worden waardoor het habitat weer vergelijkbaar gebruikt kan worden door algemene vissoorten.

5.12 Rode Lijst-soorten

Uit gegevens van de NDFF (2025) blijkt dat binnen 500 meter van het projectgebied verschillende Rode Lijst-soorten zijn waargenomen: de planten beemd kroon, bevertjes,

bolderik, bosaardbei, Franse silene, gele kornoelje, gestreepte klaver, gewone agrimonie, gulden sleutelbloem, knolsteenbreek, korenbloem, kranssalie, oosterse morgenster, tripmadam, valse kamille, veldkruidkers en veldsalie, de vogels boerenwaluw, grote mantelmeeuw, huiswaluw, kneu, koekoek, oeverloper, slobbeend, tapuit, torenvalk, visdief en watersnip en de korstmossen bleek baardmos en witkopschorsmos.

Het project betreft werkzaamheden in het water en aan de oevers en kademuren die tijdelijk van aard zijn. Mogelijk worden planten en leefgebied beschadigd met paden naar het projectgebied en opslagplaatsen voor bouw materiaal. Het projectgebied en nabije plaatsen omvatten drie soorten habitats: verharding, oever, water en ruigte. Oevers betreffen gebieden direct aan het water. Ruigtes zijn minder intensief beheerde gebieden met een hoge kruidlaag. Alle mogelijk aanwezige rode lijst soorten groeien ook in de oevers en ruigtes. Om rode lijst flora te behouden worden de volgende maatregelen voorgesteld:

- + Maak gebruik van bestaande paden en wegen voor machinepaden. Maak voor zo ver mogelijk gebruik van onbegroeide plaatsen voor de opslag van bouwmaterialen. Als voormalig onbegane plaatsen als oevers gebruikt worden dienen deze in overleg met een ecoloog geselecteerd te worden.
- + Als machinepaden of opslagplaatsen buiten bestaande paden worden gepland dient de grond hier beschermd te worden. Dit kan doormiddel van het neerleggen van rijplaten of vergelijkbare maatregelen.

Daarnaast zijn ook waarnemingen in de NDFF bekend van de volgende Rode Lijst vogelsoorten: boerenwaluw, grote mantelmeeuw, huiswaluw, kneu, koekoek, oeverloper, slobbeend, tapuit, torenvalk en watersnip. Van de volgende twee soorten zijn ook waarnemingen bekend: bleek baardmos en witkopschorsmos. De aanleg van nieuwe steigers en het plaatsen van woonboten hebben geen negatief effect op het voorkomen van broedgevallen van de genoemde vogelsoorten. Na uitvoering van de werkzaamheden is voldoende habitat beschikbaar voor de soorten bleek baardmos en witkopschorsmos.

6 Risicosoorten

6.1 Aziatische duizendknopen

In het projectgebied zijn geen invasieve plantensoorten aangetroffen. Net buiten het projectgebied, op circa 250 meter afstand, is door de Gemeente Amsterdam Japanse duizendknoop waargenomen. Door de werkzaamheden uit te voeren met schoon materiaal, materieel en schone grond wordt het verspreiden van invasieve exoten, zoals duizendknopen, naar het projectgebied voorkomen.

Figuur 10. Ligging projectgebied (rood omlijnd) ten opzichte van groeilocaties van Aziatische duizendknopen (maps.amsterdam)

Bij de uitvoering van de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van rugstreeppad in de omgeving. Rugstreeppad kan nieuwe, geschikte gebieden (binnen vier kilometer afstand) gemakkelijk koloniseren. Losliggende zandhopen en ondiepe plassen in het terrein bieden een geschikt leefgebied voor rugstreeppadden. Door zandhopen af te dekken en geen ondiepe waterplassen in het terrein te laten liggen, kan worden voorkomen dat rugstreeppad zich in het projectgebied vestigt tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. Het verstoren van rugstreeppad en het vernietigen van het leefgebied is een overtreding van de Wet natuurbescherming.

6.2 Dieren

In het projectgebied zijn geen risicodieren aangetroffen als de stadskuif en voor eikenprocessierupsen zijn niet de juiste waardplanten aanwezig.

7 Natuurinclusieve maatregelen

Het is mogelijk de ecologische waarde van de toekomstige situatie te verbeteren. Dit kan door onder andere door de aanleg van flauwe- en natuurvriendelijke oevers en door inheemse flora aan te planten.

Het aanleggen van natuurvriendelijke oevers is een waardevolle investering in de ecologie van het gebied. Door flauw aflopende oevers en beplanting met inheemse soorten ontstaat er een gevarieerd leefgebied voor vissen, amfibieën, insecten en watervogels. Dit versterkt de lokale biodiversiteit en draagt bij aan het herstel van natuurlijke ecosystemen binnen de stedelijke omgeving. Natuurvriendelijke oevers zorgen daarnaast voor een betere waterkwaliteit, doordat planten overtollige voedingsstoffen opnemen en zo algengroei tegengaan.

Er zijn voorheen muurplanten in de kade aangeplant. Deze planten zijn visueel aantrekkelijk en kleurrijk. Een deel van deze soorten, zoals fijnstraal, en klokjesbloem, is niet inheems. Het is aan te raden om bij aanplant van planten in kademuren uitsluitend inheemse soorten te gebruiken. Inheemse soorten zijn in Nederlandse omstandigheden geëvolueerd en waarborgen relaties met meer andere organismen als insecten, vogels en schimmels. Uitheemse soorten bieden veel van deze ecologische waarden niet.

In de nieuwe steigers kunnen ruimtes worden gemaakt waarin vogels kunnen broeden, zoals huiszwaluw. Daarnaast kunnen op de waterlijn randen worden aangebracht waarop watervogels kunnen broeden.

8 Conclusies en aanbevelingen

8.1 Beschermde gebieden

Gezien de kleinschalige aard van de voorgenomen werkzaamheden en de relatief grote afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied (4.4 kilometer) is het uit te sluiten dat negatieve effecten ontstaan op Natura 2000-gebieden als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden. Vanwege de aard van het project zijn negatieve effecten door stikstofuitstoot niet uitgesloten. Deze zijn inzichtelijk te maken middels het uitvoeren van een AERIUS-berekening.

Ten aanzien van het NNN hebben de voorgenomen werkzaamheden geen negatief effect tot gevolg op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN.

Het projectgebied ligt binnen de bebouwde kom van Amsterdam, derhalve zijn beschermde houtopstanden niet aan de orde.

Het projectgebied maakt geen onderdeel uit van de Hoofdgroenstructuur en de Ecologische structuur. Negatieve effecten op deze structuren zijn uitgesloten. Bij dit project zijn geen mogelijkheden om bestaande knelpunten op te heffen.

De wateren waarin het projectgebied zich bevindt, zijn aangewezen als KRW water. De werkzaamheden kunnen mogelijk negatieve effecten op deze wateren uitoefenen. Hierdoor dient men de verantwoordelijke waterbeheerder te consulteren alvorens de werkzaamheden worden uitgevoerd.

8.2 Beschermde soorten

In het projectgebied komen mogelijk verschillende soorten voor die zijn beschermd onder paragrafen 11.2.2, 11.2.3 en 11.2.4 van het Besluit activiteiten leefomgeving, onderdeel van de OW. Het is uit te sluiten dat in het projectgebied beschermde vlinders, libellen, kevers, weekdieren, vissen en reptielen voorkomen. Wel gelden voor alle aanwezige soorten in het projectgebied de zorgplichten, zie kader in hoofdstuk 1. Tabel 1 geeft een overzicht van de mogelijk aanwezige en aangetroffen beschermde soorten in de omgeving van het projectgebied.

Soorten van paragraaf 11.2.2 van het BaI

Er komen mogelijk huismussen en gierzwaluwen nabij het projectgebied voor. Deze worden niet direct door de werkzaamheden of de geplande situatie gedeerd. Enig vermindering van foerageergebied is acceptabel door de aanwezigheid van aangrenzend geschikt foerageergebied.

Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden worden mogelijk nesten van algemene (water)vogels vernietigd en broedende vogels verstoord. Werkzaamheden dienen uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen en wanneer geen broedgeval aanwezig is.

Soorten van paragraaf 11.2.3 van het BaI

Verstoring van foeragerende en overvliegende vleermuizen door het gebruik van (extra) kunstlicht dient voorkomen te worden. Door de werkzaamheden overdag uit te voeren of

gebruik te maken van vleermuisvriendelijke verlichting kunnen negatieve effecten worden voorkomen.

Tijdens de werkzaamheden dient de creatie van gunstige omstandigheden als poelen, plassen, en zanddepots te worden vermeden om de komst van de rugstreeppad tegen te gaan.

Soorten van paragraaf 11.2.4 van het Bal

Tijdens de voorgenomen werkzaamheden kunnen verblijfplaatsen van algemene spits-, woel, en ware muizen en egel worden vernietigd en individuen worden verwond of gedood. Tevens kan mogelijk land- en overwinteringshabitat van algemene niet-kritische soorten amfibieën worden vernietigd. In het kader van zorgplicht dient het verwijderen van vegetatie één richting op te worden gewerkt en dient gewerkt te worden buiten de overwinteringsperiode van amfibieën en egel.

Rode Lijst-soorten

Rode lijst planten groeien op ruigtes en in de oevers. Deze dienen vermeden te worden tijdens de werkzaamheden.

Amsterdamse beleidssoorten

Geschikte groeiplaatsen voor gele helmbloem, heemst, ijzerhard, rietorchis, steenbreekvaren en tongvaren zijn aanwezig binnen het projectgebied.

De muurplanten gele helmbloem, steenbreekvaren en tongvaren worden waarschijnlijk negatief beïnvloed door de geplande situatie. Het Amsterdams beleid eist dat hier soortgelijk of superieur habitat voor gecreëerd wordt. Heemst en rietorchis groeien aan oevers, deze dienen vermeden te worden tijdens de werkzaamheden. IJzerhard valt onder de Amsterdamse beleidssoorten als deze op steenglooiingen of hellende vlakken groeit. Steenglooiingen en hellende vlakken dienen hierdoor vermeden te worden door machines en niet als opslagplaatsen te dienen.

Binnen het projectgebied is geschikt habitat aanwezig voor bruin blauwtje. Wanneer tijdens de voorgenomen werkzaamheden machinepaden op bestaande paden gehouden worden en opslagplaatsen geplaatst worden op zoveel mogelijk onbegroeide gebieden blijft geschikt habitat voor bruin blauwtje ongemoeid.

Tabel 1. Overzicht mogelijk aanwezige en aangetroffen beschermde soorten in de omgeving van het projectgebied

Soort(groep)	Bescherming	Functie projectgebied	Mogelijk effect	Vergunning nodig	Maatregelen
Vaatplanten	ABS	Groeiplaatsen	Ja	Nee	Aanleg van geschikt alternatief leefgebied voor muurplanten
Vogels	§11.2.2 Bal	Nestgelegenheid	Ja	Nee, mits maatregelen worden uitgevoerd	Werken buiten broedvogelperiode en wanneer geen broedgeval aanwezig is
Vogels	§11.2.2 Bal	Foerageergebied	Nee	-	-

Soort(groep)	Bescherming	Functie projectgebied	Mogelijk effect	Vergunning nodig	Maatregelen
Vaatplanten	ABS	Groeiplaatsen	Ja	Nee	Aanleg van geschikt alternatief leefgebied voor muurplanten
Vleermuizen	§11.2.3 Bal	Foerageergebied en vliegroute	Ja	Nee, mits maatregelen worden uitgevoerd	Maatregelen nemen tegen verstoring door licht
Iepenpage	§11.2.4 Bal	Voortplantingshabitat	Nee	-	-
Rugstreeppad	§11.2.3 Bal	Land- en overwinteringshabitat	Nee	Nee, mits maatregelen worden uitgevoerd	Ontstaan van geschikt habitat bij werkzaamheden voorkomen
Algemene spits-, woel- en ware muizen en egel	§11.2.4 Bal	(Onderdeel van) Leefgebied	Ja	Nee, algehele vrijstelling	Melden bij ODNHN, werken buiten overwinteringsperiode van egel i.v.m. zorgplicht en bij het verwijderen van vegetatie één kant op werken
Bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander	§11.2.4 Bal	Land- en overwinteringshabitat	Ja	Nee, algehele vrijstelling	Melden bij ODNHN, werken buiten overwinteringsperiode i.v.m. zorgplicht en bij het verwijderen van vegetatie één kant op werken
Bruin blauwtje	ABS	Voortplantingshabitat	Nee	-	-

8.3 Maatregelen

De ontwikkelingen in het projectgebied leiden mogelijk tot een overtreding van de Omgevingswet. Voor rugstreeppad kan dit voorkomen worden door het nemen van mitigerende maatregelen.

Mitigerende maatregelen

- + Vermijd het maken van gunstige omstandigheden als poelen, zanddepots, en plassen voor de rugstreeppad
- + Werkzaamheden vanuit één richting en langzaam verrichten
- + Vermijd het gebruik van oevers om verbinding naar het water te maken
- + Werken buiten de broedvogelperiode
- + Aanleg van geschikt alternatief leefgebied voor (inheemse) muurplanten

- + Geen aanvullende verlichting tijdens en na afronding van de werkzaamheden plaatsen
- + Bij het aanbrengen van heipalen: Bij aanvang van de werkzaamheden het onderwatergeluid langzaam op te voeren, waardoor de vissen weg kunnen zwemmen buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.

Nader onderzoek

- + Er dient contact met de verantwoordelijke waterbeheerder opgenomen te worden om te informeren over een mogelijk vergunningstraject in verband met KRW oppervlaktewateren.
- + Middels een AERIUS-berekening kan worden uitgerekend of de werkzaamheden een negatief effect hebben op Natura 2000-gebieden met betrekking tot stikstofuitstoot.

8.4 Risicosoorten

In het projectgebied zijn geen invasieve plantensoorten aangetroffen. Door de werkzaamheden uit te voeren met schoon materieel en schone grond wordt het verspreiden van invasieve exoten naar het projectgebied voorkomen.
en schone grond wordt verdere verspreiden van invasieve exoten voorkomen.

Bij de uitvoering van de bouwwerkzaamheden dient rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van rugstreeppad in de omgeving. Door zandhopen af te dekken en geen ondiepe waterplassen in het terrein te laten liggen, kan worden voorkomen dat rugstreeppad zich in het projectgebied vestigt tijdens de uitvoering van de werkzaamheden.

8.5 Kansen

Het projectgebied kan een hogere ecologische waarde krijgen. Men kan dit verwerkelijken doormiddel van de aanleg van flauwe, natuurvriendelijke oevers en door toekomstige aanplant met uitsluitend inheemse planten te doen. De nieuwe steigers kunnen worden uitgevoerd met ruimtes voor broedvogels.

Bronnen

Literatuur

- + Bos F., Bosveld, M., Groenendijk, D., van Swaay, C., Wynhoff, I., & De Vlinderstichting. (2006). *De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea)* (Nederlandse Fauna 7). Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland.
- + Broekhuizen, S., Spoelstra, K., Thissen, J.B.M., Canters, K.J., Buys, J.C., & Zoogdierverseniging. (2016). *Atlas van de Nederlandse zoogdieren* (Natuur van Nederland 12). J. van Tol (Naturalis Biodiversity Center), R. Kleukers (EIS kenniscentrum insecten en andere ongewervelden) & B. van der Hoorn (Naturalis Biodiversity Center)
- + Creemers, R.C.M., van Delft, J.J.C.W., & RAVON. (2009). *De amfibieën en reptielen van Nederland* (Nederlandse Fauna 9). Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis & European Invertebrate Survey Nederland.
- + Kranenbarg, J., Herder, J.E., van Emmerik, W.A.M., Groen, M. (2022). *Visatlas van Nederland*. RAVON, Sportvisserij Nederland, Noordboek.
- + Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie. (2002). *De Nederlandse libellen (Odonata)* (Nederlandse Fauna 4). J. Krikken (Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis).

Internet

- + Bij12. (2025). *Kennisdocumenten Soorten – Natuurbescherming*. www.bij12.nl/onderwerp/natuurinformatie/kennisdocumenten-soorten-natuurbescherming
- + De NDFF Verspreidingsatlas. (2025). *NDFF Verspreidingsatlas*. www.verspreidingsatlas.nl
- + De Vlinderstichting. (2025). *De Vlinderstichting*. www.vlinderstichting.nl
- + EIS Kenniscentrum insecten en andere ongewervelden. (2025). *EIS kenniscentrum*. www.eis-nederland.nl
- + Gemeente Amsterdam. (2025). *Interactieve kaarten*. <https://maps.amsterdam.nl/>
- + Gemeente Amsterdam. (2023). *Ontheffing en activiteitenplan iepenpage*. <https://openresearch.amsterdam/nl/page/102146/ontheffing-en-activiteitenplan-iepenpage>
- + Observation International. (2025). *Waarneming.nl*. www.waarneming.nl
- + PDOK. (2025). PDOK Viewer. <https://app.pdok.nl/viewer/#x=160000.00&y=455000.00&z=3.0000&background=BRT-A%20standaard&layers=>
- + RAVON. (2025). *RAVON*. www.ravon.nl
- + Stichting NDFF. (2025). *Nationale Databank Flora en Fauna*. www.ndff-ecogrid.nl
- + Zoogdierverseniging. (2025). *Zoogdierverseniging*. www.zoogdierverseniging.nl

Bijlagen

Bijlage 1 Wet- en regelgeving

Omgevingswet

In Nederland is de bescherming van natuurwaarden sinds 1 januari 2024 geregeld in de Omgevingswet. Deze wet regelt de bescherming van de fysieke omgeving, en daaronder vallen beschermde natuurgebieden, leefgebieden van beschermde soorten en houtopstanden. Deze wet combineert een groot aantal wetten, waaronder de Wet natuurbescherming die sinds 2017 van kracht was. De bescherming van het Natuurnetwerk Nederland is geconcretiseerd in de omgevingsverordeningen van de provincies.

Zorgplicht voor eenieder Art. 1.6 van OW

Eenieder draagt voldoende zorg voor de fysieke leefomgeving.

Eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat diens activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de fysieke leefomgeving, is verplicht:

- + alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen,
- + voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken,
- + als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.

Het is verboden een activiteit te verrichten of na te laten, als door het verrichten of nalaten daarvan aanzienlijke nadelige gevolgen voor de fysieke leefomgeving ontstaan of dreigen te ontstaan.

Specifieke zorgplichten: Art. 11.6, 11.27 en 11.116 van Ba

Voor alle in het wild levende planten en dieren en hun leefgebieden/habitats, Natura 2000- gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden, en houtopstanden kent de Omgevingswet een specifieke zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor het behoud van beschermde natuurwaarden. Deze worden behandeld in onderstaande kopjes.

Soortbescherming

Op het gebied van soortbescherming is het uitgangspunt van de Omgevingswet dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan middels een vergunning; het 'nee, tenzij-principe'. De Omgevingswet kent de volgende drie categorieën beschermde soorten (zie tabel 1):

1. Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels beschermd volgens het beschermingsregime van de Europese Vogelrichtlijn;
2. Soorten, niet vogels zijnde, van de Europese Habitatrichtlijn bijlage IV onderdeel a, het Verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt;
3. 'Andere soorten', waaronder soorten die vanuit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor een vergunning voor het overtreden van de verboden. De verbodsbepalingen voor vogels en overige Europese soorten (categorie 1 en 2) zijn letterlijk overgenomen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere, 'nationaal' beschermde soorten (categorie 3) gelden

verbodsbepalingen die geïnspireerd zijn op de Habitatrichtlijn, maar in sommige opzichten minder streng zijn. In tabel 1 zijn de verbodsbepalingen per regime weergegeven.

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een vergunning moet aan drie criteria zijn voldaan:

- + Er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- + Er moet sprake zijn van een in de wet genoemd belang. De wet geeft voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn, zoals ruimtelijke ontwikkeling, volksgezondheid of openbare veiligheid;
- + De activiteit geen afbreuk doet aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Als aan deze drie vereisten voldaan is, kan een vergunning worden verleend. Voor een aantal handelingen is bovendien vrijstelling mogelijk, bijvoorbeeld in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode.

Tabel 1. Verbodsbepalingen per categorie beschermde soorten

Categorie 1 §11.2.2 Bal	Categorie 2 §11.2.3 Bal	Categorie 3 §11.2.4 Bal
Art 11.37 Lid 1 a Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen	Art 11.46 Lid 1 a Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 11.54 Lid 1 a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 11.37 Lid 1 b Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 11.46 Lid 1 b Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Art 11.54 Lid 1 b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 11.37 Lid 1 c Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 11.46 Lid 1 c Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Art 11.54 Lid 1 c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen
Art 11.37 Lid 3 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 11.46 Lid 1 d Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	
	Art 11.46 Lid 1 e Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	

Specifieke zorgplicht voor flora- en fauna-activiteiten

Een flora- en fauna-activiteit is een activiteit met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten.

Degene die een activiteit verricht (flora- en fauna-activiteit) en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de natuurbescherming is verplicht:

- + alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
- + voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
- + als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.

De zorgplicht houdt ook in dat voorafgaand aan een flora- en fauna-activiteit onderzoek gedaan moet worden naar het voorkomen van beschermde soorten, inclusief Rode Lijst-soorten. Als negatieve effecten op deze soorten niet uitgesloten kunnen worden dient nagegaan te worden welke effecten kunnen optreden. Preventieve maatregelen dienen te worden genomen en gecontroleerd of deze het beoogde effect hebben. Als dit niet het geval is dienen passende herstelmaatregelen te worden getroffen. Naast bovengenoemde verplichtingen is men ook verplicht om bij dieren onnodig lijden te voorkomen.

Natura 2000

Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. In deze Natura 2000-gebieden worden bepaalde dieren, planten en hun natuurlijke leefomgeving beschermd om de biodiversiteit (soortenrijkdom) te behouden. De Europese Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn bestaan uit soortenbescherming en gebiedsbescherming. Alle EU-lidstaten wijzen beschermde gebieden aan voor specifieke soorten en hun leefgebied. De onder beide richtlijnen aangewezen beschermde gebieden vormen het Natura 2000-netwerk.

In Nederland is de bescherming van de Natura 2000-gebieden verankerd in de Omgevingswet. De Europese verplichtingen tot gebiedsbescherming uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn zijn in deze wet geïmplementeerd. De wet biedt een beschermingskader voor de flora en fauna binnen de aangewezen beschermde gebieden, de Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale gebieden.

Bij Natura 2000-gebieden vormen de instandhoudingsdoelstellingen die voor een gebied in een aanwijzingsbesluit zijn geformuleerd een belangrijk aanknopingspunt voor de bescherming van de habitattypen en habitatrichtlijn- en vogelrichtlijnsoorten in een gebied. De wet bepaalt dat activiteiten die de kwaliteit van de habitats kunnen verslechteren of die een verstorend effect kunnen hebben op de soorten, niet mogen plaatsvinden zonder vergunning. Dergelijke activiteiten heten Natura 2000-activiteiten en behelzen het realiseren van een project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied.

Specifieke zorgplicht voor Natura 2000-activiteiten

Degene die een activiteit verricht (Natura 2000-activiteit) en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de natuurbescherming en het beschermen van landschappelijke waarden, is verplicht:

- + alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
- + voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en

- + als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.

De zorgplicht houdt ook in dat voorafgaand aan een Natura 2000-activiteit onderzoek gedaan moet worden naar de instandhoudingsdoelstellingen, leefgebieden en habitats.

Indien een Natura 2000-activiteit verslechterende of significant verstorende gevolgen voor een Natura 2000-gebied veroorzaakt, kan het bevoegd gezag (Minister voor natuur en stikstof) een maatwerkvoorschrift stellen of beslissen op een aanvraag om toestemming om een gelijkwaardige maatregel te treffen. Dit geldt ook voor bijzondere nationale natuurgebieden.

Natuurnetwerk Nederland

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Door verbindingen tussen natuurgebieden te maken, kunnen planten en dieren zich makkelijker verspreiden over meer gebieden. Hierdoor zijn deze gebieden beter bestand tegen negatieve milieu-invloeden. In grotere natuurgebieden kunnen gemiddeld genomen meer soorten planten en dieren leven. Het Natuurnetwerk Nederland is een netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. De provincies zijn verantwoordelijk voor de realisatie van het NNN.

Het Rijk heeft de bescherming van het NNN vastgelegd in de Omgevingswet en het Besluit Kwaliteit Leefomgeving (BKL). Provincies moeten op grond van het BKL het NNN aanwijzen en begrenzen in provinciale verordeningen. In deze verordeningen moeten ook de regels en wezenlijke kenmerken en waarden van de gebieden zijn vastgelegd.

Het doel van de planologische bescherming van het NNN is om het netwerk van natuurgebieden te beschermen tegen negatieve effecten van ruimtelijke ingrepen. Dat betekent niet dat ontwikkelingen zoals woningbouw en bedrijvigheid, verboden zijn.

De bescherming van het NNN vindt plaats door het 'nee, tenzij-principe'. Dit houdt in dat een project binnen het natuurnetwerk Nederland geen nadelige gevolgen kan hebben voor de wezenlijke kenmerken en waarden van het natuurnetwerk, tenzij verzekerd is dat deze gevolgen tijdig worden gecompenseerd, zodanig dat de kwaliteit, oppervlakte en samenhang van het natuurnetwerk behouden blijven.

Houtopstanden

De Omgevingswet heeft tot doel om houtopstanden (bos, bomenlanen, houtwallen, struikhagen en dergelijke) te beschermen. De Wet werkt vanuit het principe dat het areaal houtopstanden in Nederland behouden moet blijven. Zodra in het kader van ruimtelijke ontwikkeling houtopstanden verwijderd worden, moet het worden herplant.

Houtopstand: zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend.

Vellen: rooien of verrichten van andere handelingen die de dood of ernstige beschadiging van een houtopstand tot gevolg kunnen hebben.

Herbeplanten: door aanplant, bezaaiing of natuurlijke verjonging of op andere wijze realiseren van een nieuwe houtopstand.

De bescherming geldt niet voor de volgende houtopstanden:

- + Houtopstanden binnen de bebouwingscontour houtkap (de gemeente moet in het omgevingsplan de bebouwingscontour houtkap aanwijzen (artikel 5.165b uit BKL)). Dat komt er ongeveer op neer dat de rijksregels alleen gelden voor houtopstanden buiten stedelijk gebied
- + Bomen en struiken die specifiek voor het oogsten van fruit, noten of vruchten zijn geteeld
- + Houtopstanden die windschermen om boomgaarden vormen
- + Naaldbomen die duidelijk bedoeld zijn als kerstbomen én niet ouder zijn dan 20 jaar
- + Kweekgoed
- + Populieren of wilgen van:
 - Wegbeplantingen
 - beplantingen langs waterwegen,
 - eenrijige beplantingen langs landbouwgronden
- + Het dunnen van een houtopstand om de groei van de overblijvende houtopstand te bevorderen. Bijvoorbeeld als onderdeel van het reguliere onderhoud van de houtopstand.
- + Beplantingen die bestaan uit populieren, wilgen, essen of elzen en duidelijk bedoeld zijn voor de productie van houtige biomassa onder de volgende voorwaarden:
 - Het oogsten vindt minstens 1 keer per 10 jaar plaats.
 - De beplantingen bestaan uit minstens 10.000 stoven per ha per beplantingseenheid.
 - Een beplantingseenheid moet bestaan uit aaneengesloten beplanting zonder doorsnijding door meer dan 2 m brede onbeplante stroken.
 - De beplantingen zijn aangelegd na 1 januari 2013.
- + Houtopstanden met een oppervlakte van minder dan 10 are. Het gaat hier om de oppervlakte van de totale houtopstand dus niet alleen van het te vellen deel.
- + Houtopstanden die bestaan uit een rijbeplanting van maximaal 20 bomen (gerekend over het totaal aantal rijen). Het gaat hier om het aantal bomen in rijbeplanting van de totale houtopstand dus niet alleen het aantal te vellen bomen.

Als geen van bovenstaande situaties van toepassing is, gelden de rijksregels. Dan is het verboden een (deel van een) houtopstand te vellen zonder eerst een melding te doen. De melding dient uiterlijk 4 weken en niet eerder dan één jaar voor het vellen te worden gedaan (artikel 11.126, Bal) bij het Omgevingsloket.

Als een (deel van een) houtopstand verloren is gegaan (ook bij storm of brand), dan geldt een herplantplicht (artikel 11.129, Bal). Herbeplanting moet op een bosbouwkundig verantwoorde wijze, en binnen 3 jaar na het vellen plaatsvinden. Het is verplicht om beplanting die niet binnen 3 jaar gaat groeien, te vervangen. Verder moet het herbeplanten op dezelfde grond als het vellen plaatsvinden. Uitzonderingen hierop gelden in de volgende gevallen:

- + Het periodiek vellen van griend- of hakhout.
- + Het vellen is voor het uitvoeren van een instandhoudingsmaatregel of passende maatregel.
- + Het vellen is voor het uitvoeren van maatwerk dat preventieve of herstelmaatregelen voorschrijft die nodig zijn om de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied te bereiken.
- + Het vellen is voor het uitvoeren van een maatwerkvoorschrift dat verbonden is aan een omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit of flora- en fauna-activiteit.
- + Het vellen is voor het uitvoeren van regels over vergunningvrije Natura 2000-activiteiten of flora- en fauna-activiteiten in de Omgevingsregeling of omgevingsverordening.
- + Het vellen is voor de aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen.
- + Het vellen en herbeplanten vindt aantoonbaar plaats volgens een gedragscode.
- + Het vellen dat voldoet aan alle volgende voorwaarden:

- Het is een activiteit van nationaal belang of hangt daarmee samen. Het Omgevingsbesluit geeft aan welke activiteiten van nationaal belang zijn (artikel 4.12, Omgevingsbesluit).
- Het gaat om een houtopstand die niet is aangeplant vanwege een herbeplantingsplicht (van het Bal, de Wet natuurbescherming of de Boswet).
- De minister van LNV heeft in het verleden een kennisgeving ontvangen (en dat bevestigt) voor het aanleggen van de houtopstand. Die kennisgeving moet het tijdstip en de plaats van de (destijds aan te leggen) houtopstand aangeven. Uit de kennisgeving moet ook blijken dat het om tijdelijke houtopstand gaat waarvan het vellen (in z'n geheel) zal plaatsvinden binnen 40 jaar na dat tijdstip.

De provincie en het Rijk kunnen maatwerkregels of -voorschriften opstellen (onder voorwaarden) waardoor de meldingsplicht vervalt. Tevens kan de gemeente aanvullende eisen stellen aan kap en herplant.

Specifieke zorgplicht voor Vellen en herplanten houtopstanden

Degene die een activiteit verricht die houtopstanden betreffen en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor het beschermen van landschappelijke waarden en de instandhouding van bosareaal, is verplicht:

- + alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
- + voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
- + als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.